

การทำความเข้าใจอนาคตกับการแก้ปัญหาแบบสันติวิธี

ในปัจจุบันศูนย์สันติสุข กอ.รมน. ภาค ๔ สน. พยายามค้นหา “อนาคตใหม่” ที่สดใส ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และโดยรวมของประชาชนในชาติ เพื่อร่วมกันก้าวเดินไปข้างหน้าร่วมกัน และให้ “วิกฤตความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” ครั้งนี้สิ้นสุดลง

“จุดเด่น” ของศูนย์สันติสุข คือ “เปิดกว้าง (Open Conversation)” ไม่จำกัดขอบเขตความคิดด้านใดด้านหนึ่ง ไม่จำกัดขอบเขตเฉพาะวิกฤตความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่มองเลยไปถึง “อนาคต” ที่ทุกคนต้องตอบ “คนรุ่นหลัง” ให้ได้ว่าประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จะมีชีวิตที่ดีขึ้นได้อย่างไร ไม่ใช่จมปลักกับความขัดแย้งเฉพาะหน้าที่เป็นอยู่

เครื่องมือใหม่(Methodology) ของศูนย์สันติสุขในการทำความเข้าใจอนาคต คือ การจัดตั้งสำนักภูมิสังคม และสันติวิธีหรือถังความคิด (Think Tanks) เพื่อการเปิดกว้างต่อ “จินตนาการ” ทำให้ “ความหลากหลาย” ในตัวตนของแต่ละคนสามารถ “เผยแสดง (Unfold)” ออกมาได้เต็มที่ ซึ่งช่วยเพิ่มความมั่นใจว่า “ข้อมูลสำคัญในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” จะไม่ตกหล่นไป เพราะถูกตีความว่า “ไม่สำคัญ ไม่น่าสนใจ” โดยความจำกัดของอคติส่วนตัว

ในท่ามกลางการแก้ปัญหาวิกฤตการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของผู้คนที่หลากหลายทั้งในและนอกเครือข่ายของศูนย์สันติสุข(Strategic Conversation) ย่อมทำให้เกิดข้อดี คือ ทำให้ “ผู้คน” ได้เปิดกว้างในการมองเห็น “อนาคต” จากแง่มุมที่หลากหลาย และนำไปสู่การยอมรับ “ความจริงใหม่” ได้ง่ายขึ้น

สำนักภูมิสังคมและสันติวิธีหรือถังความคิด (Think Tanks) ของศูนย์สันติสุขต้องการให้ความคิดที่หลากหลายได้รับการนำเสนอขึ้นมาให้มากที่สุด โดยเชื่อว่า ท่ามกลางการต่อสู้ของความคิดที่หลากหลาย จะทำให้เกิดการผุดบังเกิด (Emerge) ของความคิดใหม่ที่ดีกว่า ซึ่งนำไปสู่การคัดเลือกตามธรรมชาติ (Natural Selection) โดยกฎแห่งวิวัฒนาการในบริบทสังคมไทยจะช่วยขจัดความคิดที่เป็นไปไม่ได้ และความคิดที่เป็นไปได้และเป็นที่ยอมรับจะค่อยปรากฏขึ้นมา และตกผลึกออกมาเป็นการแก้ปัญหาแบบสันติวิธี เน้นสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืนนำไปสู่การพัฒนา เสริมสร้างคน ชุมชน ตามวิถีชีวิตของประชาชนที่ชุมชนและหมู่บ้านให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไปในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และโดยรวมของประเทศไทย

โดยสรุปศูนย์สันติสุข เปิดโอกาสให้ “ประชาชน” แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเสรี โดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้คนในทุกสาขาอาชีพที่แตกต่างหลากหลาย จึงสามารถแลกเปลี่ยนสนทนากันได้ผ่าน “ศูนย์สันติสุข” เพื่อตอบโจทย์ที่มีอยู่ว่าเราต้องปฏิบัติงานอย่างไรบ้างจึงจะทำให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ศูนย์สันติสุขเปิดกว้างในการปฏิบัติงานและสนับสนุน งานการเมือง เพื่อแก้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยได้นำเสนอแนวยุทธศาสตร์ระดับปฏิบัติการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ระดับการปฏิบัติ ในพื้นที่ต่อหน่วยงานระดับสูงของพลเรือน ตำรวจ และทหาร เพื่อเป็นกรอบความคิดในการปฏิบัติและแนวทางการ บูรณาการที่สามารถรองรับยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้แก่ ยุทธศาสตร์ความมั่นคง และยุทธศาสตร์พัฒนา ซึ่งหน่วยงานส่วนราชการดังกล่าวได้ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทาง การปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย และได้สื่อไปยังประชาชน และองค์กรภาคประชาชน เพื่อสร้างความมั่นใจในแนวทางการแก้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่

“ยุทธศาสตร์สันติสุข” ประกอบด้วย การเมืองนำการทหาร มุ่งเน้นการแก้ปัญหาแบบสันติวิธี สิทธิมนุษยชน และการพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนา เสริมสร้างคน ชุมชน ตามวิถีชีวิตของประชาชนที่ชุมชนและหมู่บ้าน ให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งอย่างยั่งยืนทุกมิติของความมั่นคงของมนุษย์ และยังมีภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ให้ความรู้ และฝึกอบรมผู้ปฏิบัติงาน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย พลเรือน ตำรวจ ทหาร และอาสาสมัคร ทหารพราน ให้ได้รับทราบถึงวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เข้าใจสถานการณ์ และทราบนโยบาย แนวความคิดในการแก้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงให้มีเอกภาพ ให้สนองตอบสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และงานบูรณาการองค์กรภาคประชาชน โดยให้ประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ และประชาชนทั่วไป ให้การสนับสนุนกระบวนการดำเนินงานในระดับพื้นที่ระดับชุมชน และหมู่บ้าน ด้วยการอบรมเชิงสัมมนาเวทีประชาคม ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายกลุ่มต่างๆ เพื่อพิจารณาแก้ปัญหาาร่วมกัน ซึ่งการบูรณาการที่ผ่านมา องค์กรและเครือข่าย ภาคประชาชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือเจ้าหน้าที่รัฐ โดยส่งข้อมูลการเชื่อมโยงเครือข่ายของสมาชิก ชื่อ ที่อยู่ ที่สามารถติดต่อได้ และหมู่บ้านเป้าหมายของทุกโครงการ ที่ดำเนินการอยู่ รวมทั้งโครงการที่กำลังจะดำเนินการ เพื่อ ศูนย์สันติสุข จะนำมาเป็นข้อมูล ในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหา การติดตามผลการดำเนินการ ขององค์กรภาค ประชาชนในเรื่องนำผลไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ตามวิถีชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน เกิดชุมชน หมู่บ้านสันติสุขที่มั่นคงเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อมูลจาก : สำนักภูมิสังคมและสันติวิธี ศูนย์สันติสุข

นายณพภูฏ วิเศษสุวรรณภูมิ

ผู้เชี่ยวชาญภูมิสังคมและสันติวิธี ศูนย์สันติสุข กอ.รมน.ภาค ๔ สน.

เอกสารสรุปครั้งที่ ๑-๒๕-๑๐-๒๕๕๒